

SON MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ BAĞLAMINDA İÇ KONTROL UYGULAMALARI

Haziran 2026

**İşılda ARSLAN
Hazine ve Maliye Uzmanı**

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

Sunum Planı

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

- ▶ İç Kontrol ve Mevzuatı
- ▶ Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı
- ▶ Risk Kontrol Eylem Planları
- ▶ Yıllık Değerlendirmeler

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

İç Kontrol ve Mevzuatı

İç Kontrol Nedir?

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

Basitçe Tanımlarsak;

Bir idarenin;
politikalarının, planlarının, faaliyetlerinin, ve personelinin bir bütün
olarak uyumlu biçimde işlemesini/çalışmasını sağlamak,

böylece idarenin misyonuna ulaşması için makul bir güvence
oluşturmaktır.

İlgili Mevzuat

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

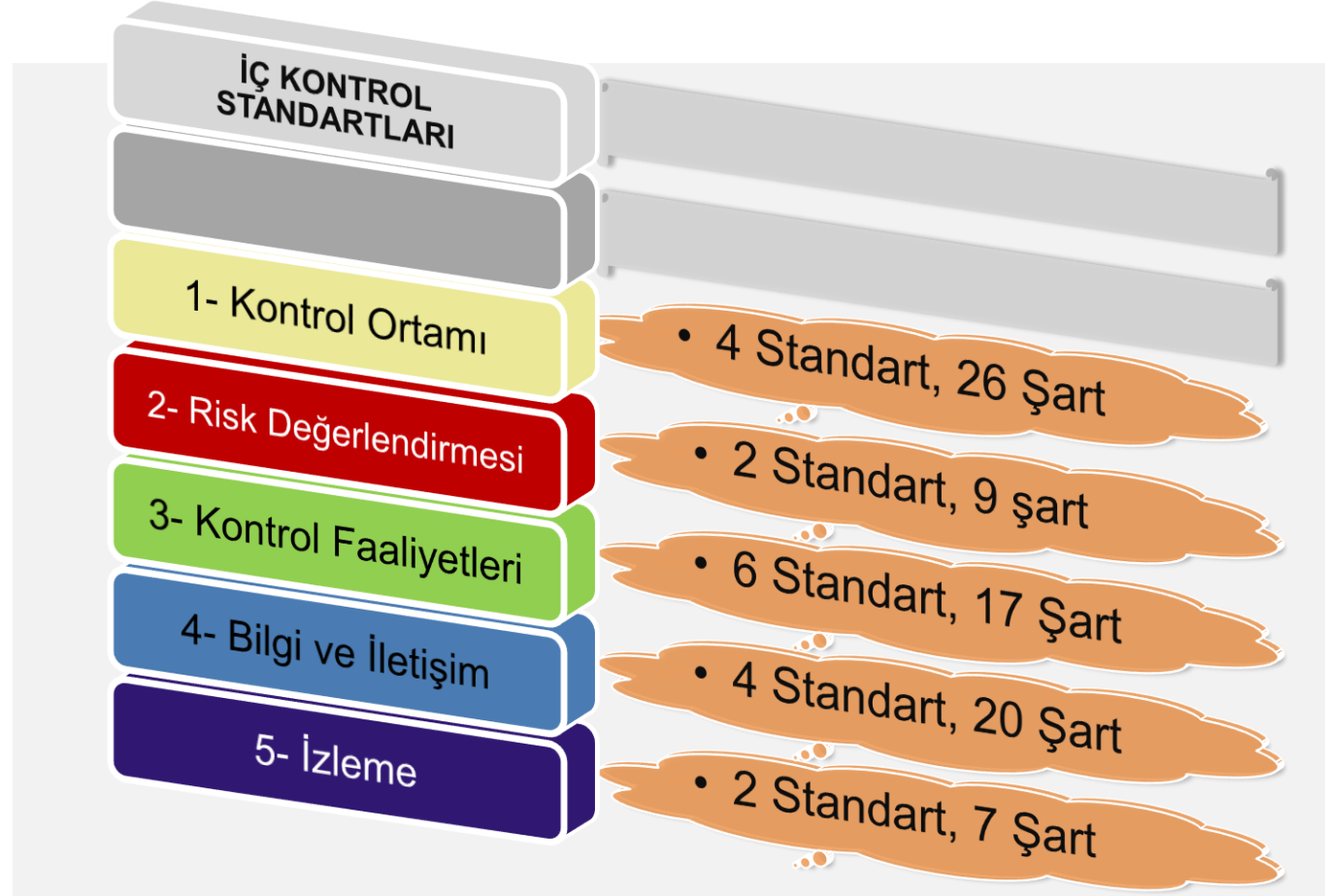
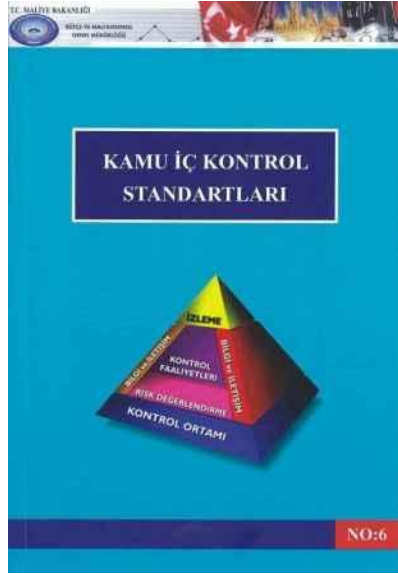
- ▶ 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- ▶ Kamu İç Kontrol Yönetmeliği
- ▶ Kamu Ön Mali Kontrol Yönetmeliği
- ▶ Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği
- ▶ Kamu İç Kontrol Rehberi
- ▶ Kamu Kurumsal Risk Yönetimi Rehberi

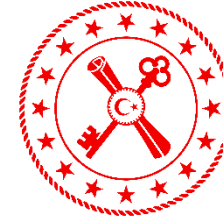
İç Kontrol Standartları Tebliği

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

Kamu İç Kontrol Yönetmeliği 1

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIğI**

Belirli kapsamdaki kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin iç kontrol sisteminin

- ▶ oluşturulmasına,
- ▶ uygulanmasına,
- ▶ izlenmesine ve
- ▶ geliştirilmesine

ilişkin ilke, yöntem, işlem ve süreçleri belirlemektir

İç Kontrole İlişkin Yetki, Görev ve Sorumluluklar

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

İç Kontrole İlişkin Yetki, Görev ve Sorumluluklar ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir.

Özetlersek idarelerde kamu iç kontrol standartlarına uyum çalışmaları;

- ▶ Harcama birimlerinin sorumluluğunda,
- ▶ üst yöneticinin liderliği ve gözetiminde,
- ▶ malî hizmetler biriminin teknik desteği ve koordinatörlüğünde yürütülür.
- ▶ Gerek görülmesi halinde üst yönetici onayıyla iç denetçilerin danışmanlık desteğinden yararlanılabilir.

İdare uygulamaları

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

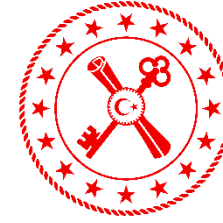
İdareler mevzuatta belirtilen iç kontrole ilişkin hususları kendi iç düzenlemeleri ile uygulamaya alırlar.

Kamu iç kontrol yönetmeliğine göre;

- ▶ Birim Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının (Birim İKEP) ile,
- ▶ Birim risk kontrol eylem planının

hazırlanması, uygulanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esaslar malî hizmetler birimince hazırlanır ve üst yönetici onayı ile yürürlüğe girer.

HMB Usul ve Esasları

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

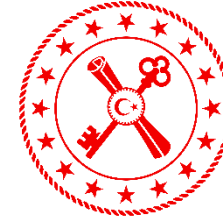
HMB İç Kontrol Uygulama Usul ve Esasları;

- ▶ Yeni çıkan İç Kontrol Yönetmeliği kapsamındaki değişikliklerin,
- ▶ Süregelen HMB uygulamalarında değiştirilmesi gereken hususların,
- ▶ HMB uygulamalarına eklenmesi uygun görülen hususların düzenlendiği bir belgedir.

Mevzuatımıza uygun olarak uygulamada devam eden ve yeniden düzenleme gerektirmeyen hususları tekrar düzenlemez.

HMB Usul ve Esas İçeriđi

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIğI**

HMB İ Kontrol Uygulama Usul ve Esasları bölümleri:

- ▶ 1. Bölüm: Giriř
- ▶ 2. Bölüm: Amaç, İlke ve Bileřen ile Görev, Yetki ve Sorumluluklar
- ▶ 3. Bölüm: Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum ve Risk Yönetimi
- ▶ 4. Bölüm: İzlenmesi
- ▶ 5. Bölüm: Son Hükümler

HMB İ Kontrol Uygulama ve İzleme Rehberi 1

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

Önceki izleme rehberimiz, İYK'dan da alınan kararlarla HMB İ Kontrol Uygulama ve İzleme Rehberi adıyla **Bakanlığımız** usul ve esaslarını açıklayacak şekilde güncellenmiştir.

HMB İ Kontrol Uygulama ve İzleme Rehberi 2

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

İ kontrole ilişkin gene bir girişin ardından

- ▶ Görev ve sorumluluklar
 - ▶ Birimde iç kontrol – Birim İKEP'lerin hazırlanması
 - ▶ Birim Risk Yönetimi – Birim Risk Kontrol Eylem Planları
 - ▶ Bakanlık düzeyi İKEP ve Risk çalışmaları
 - ▶ Yıllık değerlendirmeler
- konuları ele alınmıştır.

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

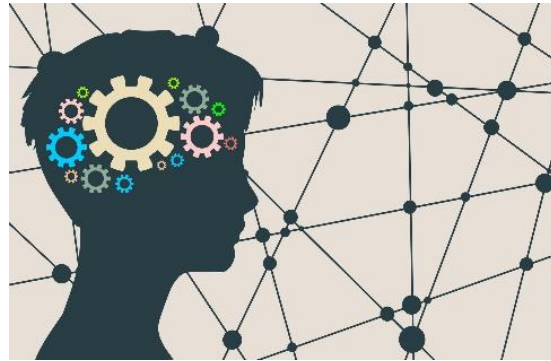
Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı

Birim İKEP

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

- ▶ Tüm birimlerin 2026 yılında Birim İKEP'lerine geçmesi kararı
- ▶ Birimlere gönderilen destek belgeler
- ▶ Birim İKEP'lerinin hazırlanması ve onaylanması

Birim İKEP - Hazırlama

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

HMB İç Kontrol Uygulama ve İzleme Rehberine göre:

- ▶ Birim yöneticisinin sorumluluğu
- ▶ BRK koordinasyonu,
- ▶ Birimdeki alt birim yöneticileri ve personelin katılımı
- ▶ SGB görüşü
- ▶ Harcama yetkilisi tarafından yürürlüğe konma

Birim İKEP - Dikkat Edilecek Hususlar

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

Birim İKEP hazırlanırken dikkat edilecek hususlar:

- ▶ Boşluk analizi: mevcut durum ve şartın karşılaştırılması
- ▶ Öngörülen eylem: ilgili, uygulanabilir, rutin harici
- ▶ Çıktı / Sonuç: somut, üretilebilir
- ▶ Tarih: ay ve yıl, muğlak değil
- ▶ Diğer: zamanında tamamlanmama, güncelleme, süreklilik

Birim İKEP - İzleme

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

Birim yöneticisi, birim İKEP’te yer alan eylemlerin planda öngörülen süre içinde uygulanmasını sağlar ve sonuçlarını üç ayda bir düzenli olarak izler.

Sonuçlar her yılın

- ▶ Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının ilk haftasında,
- ▶ İKEP formatında,
- ▶ Eylemin açıklama kısmına gerekli bilgiler ayrıntılı bir şekilde doldurularak,

SGB’ye resmi yazı ile gönderilir.

Bakanlık İKEP 1

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

SGB tarafından

- ▶ Harcama birimlerinden gelen idarenin bütününe ilgilendiren veya üst yöneticinin onayını gerektiren eylem önerileri,
- ▶ Ayrıca iç ve dış denetim raporları, iç kontrol öz değerlendirme anketi ve çalıştaylardan elde edilen sonuçlar

dikkate alınarak iç kontrole yönelik Bakanlığımızda tespit edilen eksikliklerin tamamlanması ve/veya iç kontrolün güçlendirilmesine yönelik eylemler derlenir/ hazırlanır.

Bakanlık İKEP 2

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

İYK'nın değerlendirmesine sunulur, değerlendirme revizeleri yapılır.

Varsa, üst yöneticinin uygun gördüğü değişiklikler yapıldıktan sonra yürürlüğe konulur.

Yürürlüğe konulan eylem planı Bakanlık birimlerine iletilir. Birimler kendi personeline yönelik bilgilendirme ve farkındalık çalışmalarını yürütür.

HMB İKEP'te öngörülen eylemlerin gerçekleşme sonuçları, SGB tarafından üçer aylık dönemler itibarıyla Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında eylem planı formatında İYK ve üst yöneticiye sunulur.

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

Risk Kontrol Eylem Planları

Mevzuatta Risk Yönetimi

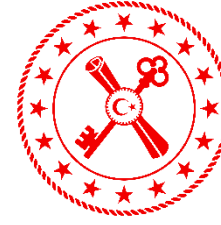

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

- ▶ İç Kontrol Standartları Tebliği
- ▶ Kamu İç Kontrol Rehberi
- ▶ Kamu Kurumsal Risk Yönetimi Rehberi
- ▶ Kamu İç Kontrol Yönetmeliği

Kamu İç Kontrol Yönetmeliğinde Risk

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

Risk

- ▶ İç kontrolün işleyişinde,
- ▶ Harcama yetkilisi, diğere yöneticiler ve personelin görev ve sorumlulukları arasında, açıkça belirtilmiştir.

Birim ve idare düzeyinde risk kontrol eylem planlarının hazırlanması düzenlenmiştir.

Birim Risk Kontrol Eylem Planları

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

Birim düzeyinde risk kontrol eylem planlarının hazırlanması;

Harcama yetkilisi,

- ▶ Risk çalışmalarının yapılmasını sağlar,
- ▶ Birim risk kontrol eylem planını yürürlüğe koyar.
- ▶ Süresi içinde uygulanmasını sağlar ve sonuçlarını izler.

Operasyonel risklerden, idare risk kontrol eylem planına dâhil edilmesi gerekenler malî hizmetler birimine bildirilir.

İdare Risk Kontrol Eylem Planı

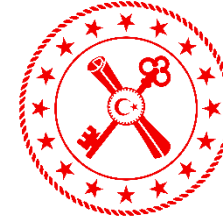

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

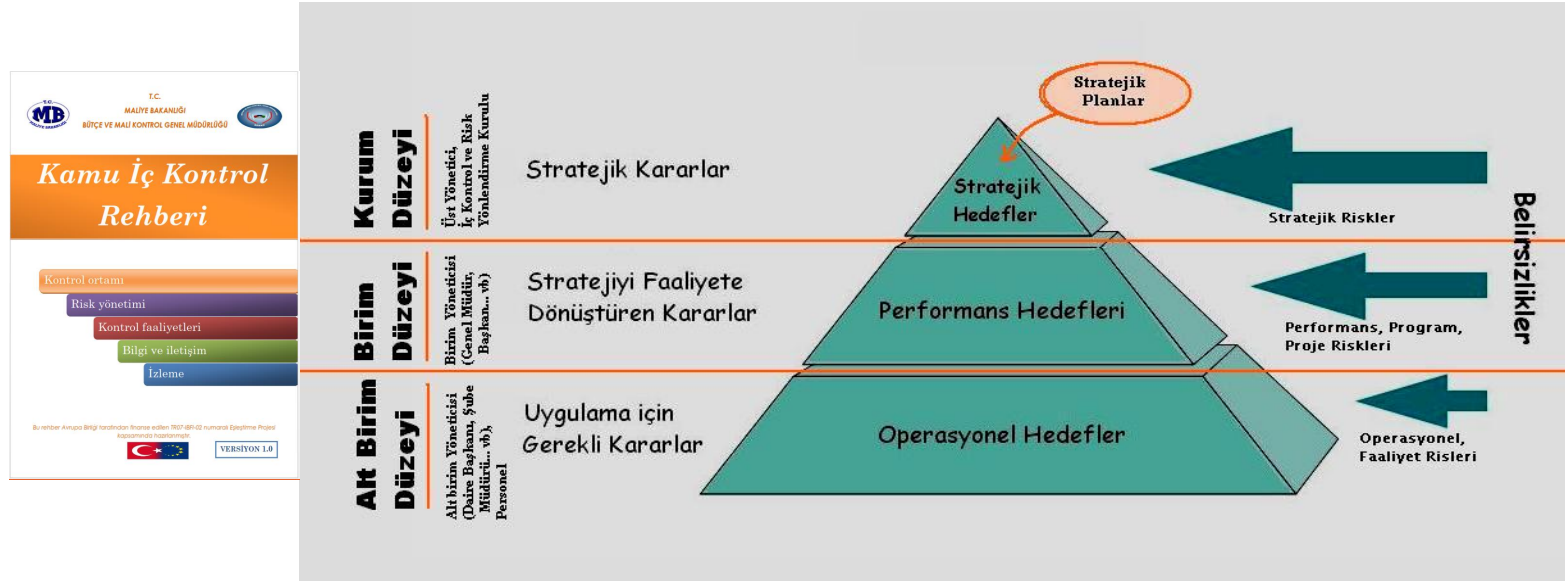
- ▶ SGB idare risk kontrol eylem planını hazırlar ve Kurula sunar.
- ▶ Kurul tarafından değerlendirilir
- ▶ Üst yöneticinin onayına sunulur.
- ▶ Uygulamaları, belli periyotlarda SGB tarafından takip edilir
- ▶ Sonuçları Kurula raporlanır.

Bakanlığımız Risk Çalışmaları

T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI

- ▶ Operasyonel düzey riskleri 2010 yılından beri hazırlıyoruz
- ▶ Her birim bir SGB iç kontrol danışmanına(rol) bağlandı
- ▶ Konferanslar ve eğitimler düzenledik

Konferans ve Eđitimlerimiz

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIğI**

- ▶ İç Kontrol Konferansı (2010)
- ▶ İ Kontrolde Risk Yönetimi ve Harcama Birimlerinin Sorumluluğu Konferansı (2011)
- ▶ İç Kontrol ve Risk Yönetimi Temel Eđitimi (2011)
- ▶ İç Kontrol ve Kurumsal Risk Yönetimi Konferansı (2012)
- ▶ Risk Yönetimi İleri Düzey Eđitimi ve sonrasında Risk alıştayları (2012)
- ▶ 2013, 2014, 2015 Defterdarlık iç kontrol ve risk eđitimi
- ▶ İç Kontrol Uygulamaları ve Risk Yönetiminden Beklenen Faydalar Konferansı (11 Eylül 2014)
- ▶ Stratejik Düzey Risk alıştayı (2015)
- ▶ Eđiticilerin Eđitimi (2015, 2016, 2017)
- ▶ Performans Risk alıştayları (2017)
- ▶ İç Kontrol ve Risk Yönetimi Konferansı (2017)
- ▶ HMB Risk Yönetimi ve İç Kontrol Eđitimi (2019-2020)
- ▶ Risk Yönetimi ve İç Kontrol Eđitimi (2022)
- ▶ İleri Düzey Risk Eđitimi (2023)
- ▶ Online eğitimler (2024 - ...)

Risk Yönetimi

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

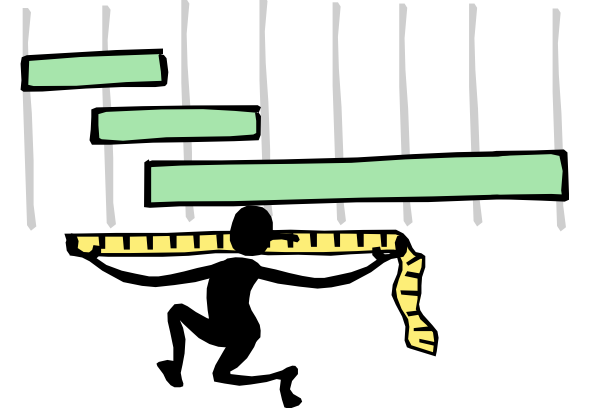

Birim Risk Kontrol Eylem Planları Yöntemimiz 1

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

- ▶ Birimlerin süreçleri çıkarılmıştır
- ▶ Süreçlerden sorumlu personel alt birim risk koordinatörü (ARK) başkanlığında çalıştayda riskleri, mevcut kontrol faaliyetlerini tespit eder
- ▶ Önceki dönem risklerini tekrar değerlendirir
- ▶ İlave kontrol faaliyetlerini değerlendirir
- ▶ Her bir personel risk ölçümünde kendi puanını verir.

Birim Risk Kontrol Eylem Planları Yöntemimiz 2

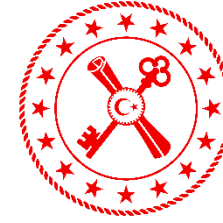

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

- ▶ Hepsinin aritmetik ortalaması alınır, risk puanları tespit edilmiş olur.
- ▶ Daire yöneticisi riske ilişkin aksiyomuna karar verir. Daire risk eylem planı oluşturulur.
- ▶ Birim Risk koordinatörü (BRK) dairelerden gelen eylem planlarını birleştirerek Birim Risk Kontrol Eylem planını hazırlar.
- ▶ Önceki dönemlerde:
 - Kamu İç Kontrol Rehberi risk tabloları kullanılmaktaydı.
- ▶ İç Kontrol Uygulama ve İzleme Rehberi düzenlemesi ile:
 - Kamu Kurumsal Risk Yönetimi Rehberi risk tabloları sadeleştirilmiş versiyonu kullanılacaktır.

Birim Risk Kontrol Eylem Planları Yöntemimiz 3

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

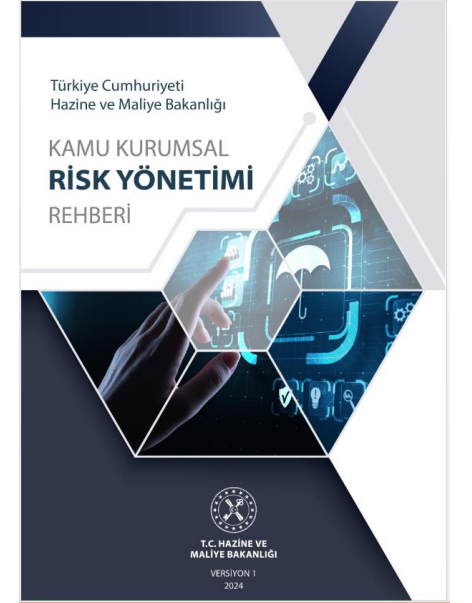
- ▶ Birim eylem planı birim yöneticisine sunulur, onayı ile uygulamaya alınır.
- ▶ Birim risk kontrol eylem planlarının takibi 3 ayda bir Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında yapılır.
- ▶ Acil olan veya önem arz eden riskler için harcama yetkilisi daha sık izleme sıklığı belirleyebilir.
- ▶ İzleme raporları harcama yetkilisine sunulmasını müteakip bir hafta içinde SGB'ye gönderilir.

İdare Risk Kontrol Eylem Planı 1

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

- ▶ Kamu Kurumsal Risk Yönetimi Rehberi kapsamında çalışmalar yürütülmektedir.
- ▶ Risk Strateji Belgesi Taslağımız birimlerin katkılarıyla oluşturulmuştur.
- ▶ Yürürlükte olan ve 2024-2028 yıllarını kapsayan Stratejik Planımızda yer alan amaç ve hedeflere yönelik riskleri yeni rehber kapsamında yeniden ele aldık.

İdare Risk Kontrol Eylem Planı 2

T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI

- ▶ Birimlerce risk çalışmaları yapıldı
- ▶ SGB ile çalışmalar geliştirildi
- ▶ SGB tarafından HMB Risk Kontrol Eylem Planı taslağı oluşturuldu

Stratejik Amaç ve Hedefler				Risklerin Belirlenmesi																							
Stratejik Amaç No.	Stratejik Amaç Tanımı	Stratejik Hedef No.	Stratejik Hedef Tanımı	Risk No.	Risk Güncellik Durumu	Risk Evreni	Risk Tanımı (Ana Risk neden ve etkiyi içerecek şekilde)	Alt Kök Nedenler	Varsa İlgili Fırsatlar	Risk İhtahı	Belirleme Tarihi																
				Risklerin Değerlendirilmesi																							
Etki		Olasılık		Doğal Risk Puanı		Doğal Risk Seviyesi		Mevcut Risk Yönetimi Faaliyetleri		Mevcut Risk Yönetimi Faaliyetlerinin Yeterliliği		Mevcut Risk Yönetimi Faaliyetlerinin Yeterlilik Katsayısı		Mevcut Risk Yönetimi Faaliyetleri Riskin Etkisini Mi Olasılığını Mi Düşürmekte?		Artık Risk Puanı		Artık Risk Seviyesi (Sonuç)									
Riske Yönelik Alınacak Kararların Belirlenmesi				İlave Risk Yönetim Faaliyetlerinin Takip Edilmesi			Risklerin İzlenmesi																				
İlave Risk Yönetim Faaliyeti		Faaliyet Sorumluları		Faaliyet Başlangıç Tarihi		Faaliyet Tamamlanma Tarihi		Faaliyet Durumu		Açıklama / Revize		Revize Faaliyet Tarihi		Doğal Risk Seviyesi Değişti mi?		Mevcut Risk Yönetimi Faaliyetleri Değişti mi?		Artık Risk Seviyesi Değişti mi?		Değişim Nedenleri		Yeni Doğal Risk Seviyesi		Yeni Artık Risk Seviyesi		Değişen Risk Seviyelerine İstinaden Yeni/İlave Faaliyet Tamamlaması Gerekli mi?	

İdare Risk Kontrol Eylem Planı 3

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

- ▶ İYK üyelerine görüş için gönderildi
- ▶ Üst yöneticiye sunum planlanıyor, sonrasında onay ve yürürlük
- ▶ Uygulama sonuçlarının Ocak ve Temmuz aylarında SGB tarafından İYK ve üst yöneticiye raporlanması

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

Yıllık Değerlendirmeler

Birimde İzleme

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

Harcama yetkilisi;

- ▶ birimindeki düzenleme, faaliyet, süreç ve işlemlerin
 - ▶ iç kontrol bileşenleri ile Kamu İç Kontrol Standartlarına uyum düzeyini
 - ▶ sürekli ve yıllık değerlendirmeler yapmak
- suretiyle izler ve sonuçlarını Başkanlığa raporlar.

SGB İzleme

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

SGB;

- ▶ HMB iç kontrol sistemi uygulama sonuçları,
- ▶ HMB Risk Kontrol Eylem Planı uygulama sonuçları,
- ▶ İç Kontrol Öz değerlendirme Anketleri
- ▶ İç Kontrol Öz Değerlendirme Çaiştayları
- ▶ İç ve Dış Denetim Raporları
- ▶ İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu

Yönetim İzleme

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

İYK;

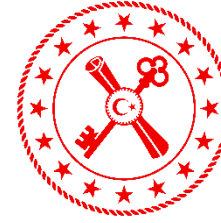
- ▶ izleme,
- ▶ değerlendirme ve
- ▶ yönlendirmeleri

yapmak üzere yılda iki defa Ocak ve Temmuz aylarında toplanır.

Üst yönetici;

- ▶ idarede iç kontrol sisteminin oluşturulmasını sağlar, işleyişi izler ve gerekli tedbirleri alır.
- ▶ Üst Yöneticinin İç Kontrol Güvence Beyanını imzalar ve idare faaliyet raporuna ekler.

**T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI**

TEŞEKKÜRLER